

ANKSTYVOJO AMŽIAUS VAIKŲ POJŪČIŲ LAVINIMO GALIMYBĖS MENINĖJE VEIKLOJE

Irma Jakimonytė,

Jolanta Stūronaitė (vadovė)

Kauno kolegija, Menų ir ugdymo fakultetas, Pedagogikos katedra

Tyrimo tikslas. Atskleisti ankstyvojo amžiaus vaikų pojūčių lavinimo galimybes meninėje veikloje.

Reikšminiai žodžiai: ankstyvasis amžius, galimybės, ikimokyklinis ugdymas, integracija, lavinimas, menai, pojūčiai, sensorinės sistemos

Tyrimo metodai. Mokslinės literatūros ir dokumentų analizė, tėvų ir pedagogų apklausa žodžiu (interviu).

Rezultatai ir / arba išvados.

1. Ankstyvajame vaiko amžiuje sparčiai vystosi sensorinės sistemos: regėjimas, klausa ir koordinacija, uoslė, skonis, lytėjimas ir padėties erdvėje pojūtis. Vaikams, ypač ankstyvojo amžiaus, išreikšti save ir suprasti juos supantį pasaulį padeda meninė raiška. Ikimokyklinėse įstaigose išskiriami keturi meninės raiškos būdai (muzika, dailė, šokis, vaidyba), kuriuose sėkmingai gali būti lavinami ir pojūčiai. Pedagogas, pasitelkdamas kūrybiškumą, kiekvienoje meninėje veikloje gali sukurti galimybes lavinti visas sensorines sistemas kartu. Integruojant menines veiklas tarpusavyje, sukuriamos palankiausios sąlygos visų pojūčių stimuliavimui ir raidai.
2. Empirinis tyrimas atskleidė:
  - pedagogai supranta ir teigiamai vertina pojūčių lavinimo svarbą ankstyvajame amžiuje, tačiau veiklose dažniausiai dėmesys skiriamas tik regos, lytos ir klausos pojūčiams. Skonis ir uoslė yra ne menkiau svarbūs, tačiau į juos orientuotos veiklos neįvardinamos.
  - Informantai įvardina skirtingas pojūčių sistemas, tačiau neįžvelgia jų tarpusavio integracijos veiklose. Iš meninių užsiėmimų dažniausiai nurodomos veiklos priklausančios vaizduojamojo meno šakai – dailei.
  - Apklausti tėvai nurodė skiriantys gana didelį dėmesį savo vaikų pasaulio pažinimui per pojūčius, juos lavina. Įvardinamos priemonės - gamtinės medžiagos, buitinės priemonės ir papildomos priemonės, kurios priklauso meninėms sritims. Daugumos informantų ankstyvojo amžiaus vaikai užsiima daile, muzika, kiek mažiau – šokiu.
  - Apklausti tėvai, kaip ir pedagogai išskiria tik tam tikrus pojūčius skirtingose meniniuose užsiėmimuose, dauguma neįžvelgia galimybes visus pojūčius lavinti kiekvienoje meninėje veikloje.
  - Tėvų ir pedagogų nuomone, ikimokyklinio ugdymo įstaigoje pakankamai skiriama dėmesio ankstyvojo amžiaus vaikų pasaulio pažinimui per pojūčius.

Originalumas ir / arba praktinis reikšmingumas. Ankstyvajame amžiuje vaikai pasaulį pažįsta pasitelkdami jusles, tiesiogiai kontaktuodami su juos supančia aplinka. Menkai įvaldyta vaiko kalbinė raiška lemia, kad pedagogui, siekiančiam ugdyti šio amžiaus vaikus, tenka pasitelkti priemones, kurios apimtų kiek galima daugiau juslinių kanalų informacijai perduoti. Meninė raiška – vaikų mėgstama veikla, kurioje naudojama daug skirtingų priemonių, medžiagų, darbo būdų. Tai galimybė visų pojūčių stimuliavimui. Pranešime pristatoma informacija apie ankstyvojo amžiaus vaikų pojūčių lavinimo galimybes meninėse veiklose, pateikiami ir analizuojami atlikto empirinio tyrimo rezultatai, teikiamos išvados gali būti panaudotos ugdymo praktikos tobulinimui ikimokyklinio ugdymo įstaigoje.